

International Waterbird Census

IWC 2020

Zimsko prebrojavanje ptica
vodarica

11. i 12. siječnja

Vodič za volontere

Udruga ZEUS

Udruga Biom

Hrvatsko društvo za zaštitu ptica i prirode

Traže se volonteri!

Hrvatsko društvo za zaštitu ptica i prirode, Udruga Biom i Udruga Zeus pozivaju sve ljubitelje ptica i prirode da se tijekom siječnja 2020. godine pridruže tradicionalnom međunarodnom zimskom prebrojavanju ptica vodarica (IWC). 54. prebrojavanje po redu službeno se održava **11. i 12. siječnja**.

Cilj zimskog prebrojavanja ptica je doprinos boljem razumijevanju migracije i biologije ptica vodarica. IWC je u cijelosti **volonterska akcija**, a opseg ovog projekta ovisi o dobroj volji i motiviranosti sudionika. U Hrvatskoj je određeno preko 500 lokaliteta za brojanje te je bitno uključiti što veći broj zainteresiranih sudionika. U akciji mogu sudjelovati ljubitelji prirode svih uzrasta.

Što je IWC?

Zimsko prebrojavanje ptica vodarica (International Waterbird Census, IWC) organizira svjetska organizacija za zaštitu močvarnih područja, **Wetlands International**, a cilj ovog dugogodišnjeg projekta je bolje razumijevanje ugroženosti vrsta i staništa kroz monitoring brojnosti ptica na vodenim površinama. IWC je najveći i najstariji monitoring program na svijetu.

Siječanj je pogodan za prebrojavanje vodarica jer je najhladniji mjesec u godini, te se smatra da su do tada sve ptice vodarice na svojim zimovalištima, pa je na tim mjestima njihova koncentracija najveća. Također, ptice tada još nisu započele s proljetnom seobom te zbog toga neće doći do dvostrukog prebrojavanja.

Vodarice su sve ugroženija skupina ptica, prvenstveno zbog uništavanja močvarnih staništa širom svijeta. Siječanjskim prebrojavanjem nastoji se zabilježiti reprezentativni dio populacije svake vrste. Uspoređivanjem s brojnošću iz prethodnih godina se procjenjuje status populacija (rastu li, padaju ili su stabilne) i ugroženost pojedinih vrsta. Na osnovu tih saznanja planira se zaštita najugroženijih vrsta i njihovih staništa.

IWC u Hrvatskoj

Zimsko prebrojavanje ptica u Hrvatskoj provodi se od 1982. godine. Nacionalni koordinator odgovoran za slanje podataka je Tibor Mikuška iz HDZPP-a. Regionalnu koordinaciju vode 4 koordinatora koji su zaduženi za provedbu prebrojavanja na svom području. Koordinatori komuniciraju s volonterima i usmjeravaju ih na područja koja treba brojati.

IWC volonteri su pojedinci, a u organizaciju brojanja uključene su i organizacije civilnog društva, javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjima te obrazovne ustanove. Svake godine u Hrvatskoj sudjeluje stotinjak promatrača, a broj zabilježenih ptica često prelazi stotinjak tisuća.

NACIONALNI KOORDINATOR

Tibor Mikuška
tibor.kopacki.rit@gmail.com

ISTOČNA
HRVATSKA

Adrian Tomik
tomikadrian@gmail.com

SJEVERNA
HRVATSKA

Goran Čižmešija
gcizmesija@gmail.com

SREDIŠNJA
I ZAPADNA
HRVATSKA

Petra Čulig
petra.culig@biom.hr

JUŽNA
HRVATSKA

Ante Kodžomoan
ante.kodzoman@biom.hr

Kako se uključiti?

Sve je dostupno on-line. Pratite sljedeće poveznice:

- [Karta lokaliteta](#)
- [Tablica sudionika](#)
- [Obrasci i upute](#)

Sudjelovati u IWC-u je jednostavno. Na [Karti lokaliteta](#) navedena su područja određena za prebrojavanje ptica. Volonteri odabiru lokaciju koja ih zanima te se upisuju u [Tablicu sudionika](#). Na jednom lokalitetu može brojati više sudionika odjednom te je na većim područjima poželjno da sudjeluje više osoba. Tablica sudionika služi tome da se vidi pokrivenost područja te za povezivanje sudionika. Ukoliko trebate više informacija o željenom lokalitetu ili ne znate gdje biste brojali obratite se nadležnom koordinatoru koji će vas usmjeriti na određeni lokalitet. Ako se **prvi put** uključujete u IWC prijavite se svom regionalnom koordinatoru koji će Vas spojiti s iskusnim promatračima raspoređenima diljem Hrvatske.

Prebrojane ptice se na samom terenu bilježe u terenske obrasce. Sakupljeni se podaci zatim šalju koordinatorima u službenoj excel tablici. Obrasci i upute za njihovo popunjavanje te upute za prebrojavanje nalaze se među [Obrascima i uputama](#).

Središnji vikend prebrojavanja je 11. i 12. siječanj 2020. te je poželjno većinu akcija prebrojavanja odraditi što je bliže moguće navedenim datumima. Vrijeme prebrojavanja ovisit će o vremenskim i ostalim prilikama na pojedinim lokacijama. Preporučamo da odaberete najpovoljniji dan (ili dane) tokom siječnja za prebrojavanje kako bi se izbjegle moguće neprilike koje mogu negativno utjecati na rezultate prebrojavanja (npr. magla, lov i sl.). Kako bi se pokrilo što više područja prebrojavanje se može odvijati kroz cijeli siječanj.

Ptice vodarice

Ptice iz različitih skupina koje nisu nužno blisko srodne već ih povezuje vodeno stanište te prilagodbe za život na vodi.

Vodarice su sve ugroženija skupina ptica, prvenstveno zbog uništavanja močvarnih staništa širom svijeta. Siječanjskim prebrojavanjem nastoji se zabilježiti reprezentativni dio populacije svake vrste.

Uspoređivanjem s brojnostima iz prethodnih godina se procjenjuje status populacija (rastu li, padaju ili su stabilne) i ugroženost pojedinih vrsta. Na osnovu tih saznanja planira se zaštita najugroženijih vrsta i njihovih staništa. Stoga je potrebna međunarodna suradnja u promatranju ptica, sakupljanju podataka te njihovoj razmjeni sa znanstvenom i zaštitarskom zajednicom.

Porodice vodarica koje brojimo:

- Gaviidae (Plijenori)
- Podicipedidae (Gnjurci)
- Phalacrocoracidae (Vranci)
- Ardeidae (Čaplje)
- Anatidae (Patke, guske i labudovi)
- Rallidae (Kokošice, mlakuše i liske)
- Charadriidae (Kulici i vivci)
- Scolopacidae (Šljuke, prutke, žalari i liskonoge)
- Laridae (Galebovi)
- Sternidae (Čigre)
- Haematopodidae (Oštrigari)
- Recurvirostridae (Sabljarke)
- Ciconiidae (Rode)
- Threskiornithidae (Ibisi i žličarke)
- Gruidae (Ždralovi)
- Pelecanidae (Nesiti)

Kako se pripremiti za IWC?

Naučite prepoznavati ptice

Uspješnost prebrojavanja ovisi o tome koliko dobro prepoznajete različite vrste ptica.

- pogledajte predavanje o vrstama ptica koje najčešće vidamo tijekom zime, te prebrojavamo tijekom siječnja: <https://youtu.be/mWAr2Wz3nz4>
- provjerite svoje znanje o vodaricama te vježbajte prepoznavanje na kvizu web stranice Sveučilišta Nord: <https://bit.ly/200sMV6>
- sa sobom ponesite najbolji ključ za determinaciju ptica, [Ptice Hrvatske i Europe](#)

Povežite se s ostalim sudionicima

Osobito ako ste početnik bit će vam potrebna pomoć u determinaciji i/ili brojanju ptica. Bez obzira na znanje i sposobnost neka područja zahtijevaju veći napor.

- raspitajte se kod regionalnog koordinatora organizira li se zajednička priprema za prebrojavanje ili dodatna edukacija
- pozovite prijatelje koji vam mogu pomoći i naučite ih prepoznavati ptice

Pripremite se za uvjete na terenu

Priprema prije samog odlaska na teren je neophodna.

- ako odlazite na nepoznat lokalitet posjetite ga ranije da provjerite pristup te odredite točke s najboljom preglednošću s kojih ćete brojati
- provjerite vremensku prognozu te u slučaju smanjene vidljivosti i loših vremenskih uvjeta odgodite teren
- informirajte se o aktivnostima na odabranom lokalitetu koje mogu utjecati na prebrojavanje (lov, ribolov, rafting, šljunčarenje, održavanje ribnjaka...)

Dobro je znati!

Dodatne informacije za imati na umu

■ Prebrojavanje i obilazak uključuje vlažna staništa svih vrsta: rijeke, bare, ribnjake, jezera, riječna ušća, obale i plaže duž cijele Hrvatske. Ako područje na kojem želite brojati nije na karti javite se nacionalnom koordinatoru.

■ Pojedini lokaliteti kao što su ribnjaci, šljunčare, jezera, solane i sl. u privatnom su vlasništvu stoga se raspitajte kako pristupiti određenoj vodenoj površini.

■ Morska obala nedovoljno je zastupljena iako na njoj zimuju brojne vodarice stoga ako ste u mogućnosti obići dio obale Vaši će podaci biti vrlo značajni.

■ Uz ptice vodarice prebrojavaju se i sve ostale vrste ptica na zimovanju (npr. sve grabljivice i pjevice vezane uz močvarna staništa).

■ Mnoge vrste ptica vodarica se ne zadržavaju samo na vodenim staništima (npr. galebovi koji se mogu naći na smetlištima, poljima, u lukama itd.) te Vas stoga molimo da pozornost obratite i na takve lokalitete odnosno staništa.

Tko smo mi?

Hrvatsko društvo za zaštitu ptica i prirode

Hrvatsko društvo za zaštitu ptica i prirode je nevladina organizacija, osnovana 1995. s ciljem zaštite ptica i njihovih staništa te zaštite cjelokupne prirode i biološke raznolikosti. Vizija nam je društvo koje kao napredak vidi život u skladu s prirodom i izabire održivo korištenje svojih prirodnih bogatstava. Radimo na brojnim projektima koji su važni za zaštitu prirode i ptica, surađujemo s drugim nevladinim udrugama te se trudimo približiti prirodni svijet i važnost njegovog očuvanja što većem broju ljudi. www.ptice.hr

Udruga Biom

Udruga Biom je organizacija civilnog društva koja se bavi očuvanjem prirode, njezinim promicanjem i popularizacijom. Predstavnik smo Hrvatske u BirdLife International. Bavimo se zaštitom vrsta i staništa, borbom protiv krivolova i drugih opasnosti za živi svijet, okupljamo zaljubljenike u prirodu, organiziramo volontiranja, educiramo mlade i odrasle, provodimo istraživanja te zagovaramo promjene koje pozitivno utječu na prirodu i okoliš. Ukratko, misija Bioma je očuvati bioraznolikost zbog dobrobiti prirode i društva. www.biom.hr

Udruga ZEUS

ZEUS je nevladina udruga s područja zaštite okoliša aktivna preko 20 godina na području sjeverozapadne Hrvatske. Naše članove i simpatizere kontinuirano uključujemo u akcije brojanja ptica od 1989. godine. Organiziramo edukativne spusteve i veslanja Murom i Dravom te sudjelujemo u brojnim akcijama zaštite prirode i okoliša. Organiziramo naše tradicionalne popularne događaje, Big Jump na Dravi i Zimski spust. Poznati smo kao predvodnici borbe protiv novih hidroelektrana na rijekama. www.zeus-senjar.hr